

бірлескен күшпен Достастық елдерінің экономикалық және әлеуметтік өркендеуін, азаматтық бейбітшілік пен ұлтаралық келісімді қамтамасыз етуге ұмтылуға ниет білдіре отырып,

Достастық елдері халықтарының дәстүрлі байланыстарын ескере отырып, мәдениет, білім беру, ғылым, ақпарат және бұқаралық коммуникациялар, спорт, туризм және жастармен жұмыс салаларындағы ынтымақтастықтың негізінде олардың дамуы мен нығая маңыздылығын түсіне отырып,

гуманистік құндылықтарды бекіту экстремизм мен төзімсіздіктің өзге де көріністерінің түп-тамырымен құруына ықпал ететінін назарға ала отырып,

халықаралық құқықтың жалпы танылған қағидаттары мен нормаларын, Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығының негізін қалаушы құжаттарды және Достастық шеңберінде мәдениет, білім беру, ғылым, ақпарат және бұқаралық коммуникациялар, спорт, туризм және жастармен жұмыс салаларында қабылданған өзге де шарттарды басшылыққа ала отырып,

мына төмендегі туралы келісті:

1-бап

Тараптар гуманитарлық ынтымақтастықты одан әрі дамыту үшін келісілген шаралар қабылдайды және осы мақсатта:

осы Келісімде айтылған міндеттерді іске асыруға өзара әрекет етеді; мәдениет, білім беру, ғылым, мұрағат ісі, ақпарат және бұқаралық коммуникациялар, спорт, туризм және жастармен жұмыс салаларындағы ынтымақтастықтың тетіктерін жетілдіреді және дамытады;

көрсетілген салаларда өзара іс-қимыл мәселелері жөнінде нормативтік құқықтық базаны әзірлейді және жетілдіреді.

2-бап

Тараптар ұлттық мәдениетті өзара байыту үшін ең жоғарғы қолайлы жағдайлар жасау мақсатында:

мәдени ынтымақтастық саласында, форумдар, фестивальдар, көрмелер, экспедициялар өткізуді қоса алғанда, бірлескен бағдарламалар мен жобаларды іске асырады;

мүдделі ведомстволар мен ұйымдар арасында, оның ішінде білім беру мекемелерінің мамандарын, оқушыларын және студенттерін дайындауда және олардың біліктілігін арттыруда тәжірибе алмасуды көтермелейді;

мемлекеттік жиындарда, жинақтар мен қорларда сақталатын тарихи-мәдени құндылықтар, тарихи деректі көздер туралы, сондай-ақ мемлекетаралық бағдарламалар шеңберінде білім беру, ғылым және мәдениет мақсатында олардың пайдаланылуы

туралы ақпараттармен алмасады;

Тараптар аумақтарында орналасқан ұлттық тарихи-мәдени құндылықтарды сақтау мәселелерінде ынтымақтасады;

жоғалған және заңсыз жолмен әкетілген мәдени құндылықтарға байланысты мәселелерді шешуде халықаралық құқық нормаларына және ұлттық заңнамаға сәйкес өзара іс-қимыл жасайды;

кітапхана, мұражай және мұрағат ісі, кітап шығару ісі мен баспа өнімдерін таратудың тиісті қорларын пайдалану салаларында ынтымақтасады;

басқа Тараптар халықтарының тілдерін зерделеуді көтермелейді, ұлттық мәдени орталықтардың құрылуы мен оның қызметіне ықпал етеді.

3-бап

Тараптар ұлттық білім беру жүйесінің ерекшеліктері мен жетістіктерін сақтауды ескере отырып:

конференциялар, симпозиумдар, жазғы мектептер, тақырыптық олимпиадалар, білім беру мекемелерінің оқушылары, студенттері мен түлектерінің форумдарын қоса алғанда білім беру саласында бірлескен жобаларды іске асыру үшін;

білім беру мекемелерінің оқушылары мен оқытушыларымен алмасуды көтермелеу үшін;

кадрларды кәсіптік даярлау мен қайта даярлау саласында өзара іс-қимыл жасасу, бірлескен университеттер құру, білім берудің әр түрлі бағыттары бойынша базалық ұйымдар желісін кеңейту үшін;

барлық деңгейдегі білім берудің мемлекеттік білім беру стандарттарын, Тараптардың ғылыми және ғылыми-педагогикалық кадрларын дайындау және аттестациялау жөніндегі талаптарын, ғылыми дәрежелерді беру және ғылыми атақтарды тағайындау процестерін үндестіруді келісу үшін;

екі жақты және көп жақты шарттар негізінде білім беру, ғылыми дәрежелер мен атақтар туралы құжаттардың баламалылығын тану саласында өзара іс-қимыл үшін;

жоғарғы білімнің ортақ еуропалық кеңістігін (Болондық процесс) құру тәжірибесін және осы процеске қатысудың қосымша мүмкіндіктерін зерделеу үшін шаралар қабылдайды.

4-бап

Тараптар ғылым мен технологияның басым бағыттарын дамыту үшін халықаралық ғылыми ынтымақтастыққа мемлекеттік қолдау көрсету мақсатында:

іргелі және қолданбалы ғылымдар саласында мемлекетаралық ынтымақтастық бағдарламаларын әзірлеу бойынша;

халықаралық ғылыми орталықтар мен ұйымдар құру бойынша;

Тараптардың ұлттық заңнамасының талаптарын ескере отырып ғылыми-техникалық ақпараттармен, іргелі зерттеулермен және қолданбалы әзірлемелермен алмасу жөнінде;

Тараптардың ғылым академиялары, ғылыми ұйымдары мен білім беру мекемелері арасында ынтымақтастықты дамыту жөнінде шаралар қабылдайды.

5-бап

Тараптар ТМД-ның ортақ ақпараттық кеңістігін қалыптастыру мақсатында: ақпарат пен ақпараттық технологиялар саласында ынтымақтастық бағдарламаларын әзірлеу мен іске асыру үшін;

теле және радиохабарлар тарату саласында, оның ішінде "Мир" мемлекетаралық телерадиокомпаниясының әлеуетін ескере отырып өзара іс-қимылды одан әрі дамыту үшін;

тақырыптық фестивальдар мен телефорумдар, интернет форумдарын қоса алғанда бірлескен іс-шаралар өткізу үшін;

дүниежүзілік қоғамдастықта Достастық елдерінің әлеуметтік-саяси, экономикалық және мәдени өмірі туралы объективті және толық таным қалыптастыру мақсатында Тараптардың бұқаралық ақпарат құралдарының өзара іс-қимылын нығайту үшін;

әр Тараптың аумағында кез келген Тараптың бұқаралық ақпарат құралдарының қызметі үшін ұлттық заңнаманы ескере отырып жағдайлар жасау үшін;

бұрын КСРО-ға бөлінген орбиталдық-жиілік ресурсы негізінде хабарлар тарату үшін Тараптардың ортақ спутниктік сегменттерін құру үшін;

ТМД-ның Атқару комитетінде Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығының интернет-порталын құруды қоса алғанда ұжымдық қол жеткізу желілерінде бірлескен ақпараттық ресурстарды дамыту үшін шаралар қабылдайды.

6-бап

Тараптар спорттық әлеуетті неғұрлым толық және тиімді пайдалану, дене тәрбиесі мен спорт саласындағы қолданыстағы спортшылар мен ұйымдар арасындағы байланыстарды нығайту үшін:

дене тәрбиесі мен спорт саласында ынтымақтастықты дамытуға, осы саладағы мүдделі ведомстволар мен ұйымдар арасында өзара іс-қимылға жәрдемдеседі;

спорттың әр түрі бойынша спартакиадалар, олимпиадалар мен чемпионаттарды қоса алғанда бірлескен спорттық іс-шараларды өткізеді;

спорттық делегациялармен, жұмыс тәжірибесімен, ғылыми-методикалық ақпараттармен және арнайы әдебиетпен алмасуға ықпал етеді;

халықаралық олимпиадалық және параолимпиадалық қозғалыстар саласында өзара іс-қимыл жасайды;

дене тәрбиесі мен спорт, допингке қарсы саясат салаларында ғылыми зерттеулер, қызметтің ғылыми-әдістемелік және медициналық қамтамасыз етілу саласында ынтымақтасады.

7-бап

Тараптар туризмді достық қатынастарды тереңдету факторларының бірі ретінде қарастыра отырып, ұлттық мәдениет пен дәстүрлермен неғұрлым толық өзара т а н ы с т ы р у м а қ с а т ы н д а :

туризм саласындағы ынтымақтастықты тең құқылы және өзара тиімді дамуына, туристік ресурстарды тиімді игеруге жәрдемдеседі;

мәдени, экологиялық, жастар, балалар және басқаларды қоса алғанда жаңа туристік бағыттардың ашылуы және дәстүрлерінің тиімділігін арттыру, туризмнің алуан түрлерін кеңейту үшін шаралар қабылдайды;

орналастыру құралдары мен туристік қызметтерді жіктеудің бірыңғай халықаралық жүйесін, бірыңғай ақпараттық желілерді енгізуге ықпал етеді;

Дүниежүзілік туристік ұйымдардың және өзге де халықаралық форумдар шеңберінде өзара іс-қимылды жүзеге асырады.

8-бап

Тараптар ТМД-ға қатысушы мемлекеттердің жас ұрпақ өкілдері арасында жастар қозғалысын дамыту және өзара түсіністікті тереңдету мақсатында:

жас ұрпақты халықтар арасында өзара сыйластық пен достық рухында тәрбиелеуге;

жастар ұйымдары, білім беру мекемелері және балалар мен жастарға қатысты мемлекеттік саясатты іске асыру саласында қызметті жүзеге асыратын ұйымдар арасында байланыстардың дамуына;

бірлескен жастар форумдарын, фестивальдарын, көрмелерін, конкурстарын, семинарларды өткізуге;

зерттеу мекемелері мен жастар проблемасымен айналысатын орталықтар арасында байланыстың орнауына және дамуына;

демалыстар кезеңінде оқушылар мен студенттер топтарымен алмасуға, бірлескен жазғы лагерьлерді, туристік сауықтыру және мәдени-ағарту саяхаттарын қоса алғанда балалар мен жастардың демалысын ұйымдастыруға;

жастарды жұмысқа орналастыру мен кәсіби даярлау бағдарламаларын бірлесіп әзірлеуге және іске асыруға жәрдемдеседі.

9-бап

Тараптар Достастық елдерінің шығармашылық зиялыларынан форумдарын өткізуді көтермелейді және оларға қажетті қолдау көрсетеді.

10-бап

Тараптар гуманитарлық салада жұмысты үйлестіру үшін Тараптар өкілдерінен Гуманитарлық ынтымақтастық жөнінде кеңес (ГЫК) құрады.

ГЫК тұжырымды мәселелерді қарастырады, ынтымақтастықтың басымды бағыттары мен нысандарын анықтайды, белгіленген тәртіппен Тараптардың және ТМД органдарының қарауына гуманитарлық саладағы нақты міндеттерді шешуге бағытталған ұсыныстарды енгізеді.

ГЫК қызметі Тараптардың жеке келісіммен бекітілген Ережемен реттеледі.

ГЫК аппаратының қызметін ТМД Атқарушы комитетінің тиісті құрылымдық бөлімшесі орындайды.

11-бап

Осы Келісімнің Тараптары егемендікті және аумақтық тұтастықты, халықаралық құқық қағидаттары мен нормаларын сыйлау кезінде, сонымен қатар тиісті орталық министрліктер мен ведомстволар желісі бойынша уағдаластықтар негізінде онда көзделген бағыттар бойынша ынтымақтасатын болады.

Тараптар осы Келісімге сәйкес жүзеге асырылатын нақты іс-шаралар туралы ақпараттармен тұрақты алмасатын болады.

12-бап

Осы Келісім бойынша бағдарламалар мен жобаларды қаржыландыру тиісті халықаралық шарттар негізінде жүзеге асырылады.

13-бап

Осы Келісімді талқылау және қолдану кезінде даулар туындаған жағдайда олар мүдделі Тараптардың консультациялары немесе келіссөздері арқылы шешілетін болады.

14-бап

Осы Келісім оған қол қойған Тараптардың оның күшіне енуі үшін қажетті мемлекетішілік рәсімдерді орындағаны туралы үшінші хабарламаны депозитарийге

тапсырған күннен бастап күшіне енеді.

Мемлекетішілік рәсімдерді кеш орындаған Тараптар үшін Келісім тиісті хабарламаны депозитарийге тапсырған күннен бастап күшіне енеді.

15-бап

Тараптардың өзара келісімі бойынша осы Келісімге оның ажырамас бөлігі болып табылатын жекелеген хаттамалармен ресімделетін және осы Келісімнің 14-бабында көзделген тәртіппен күшіне енетін өзгерістер мен толықтырулар енгізілуі мүмкін.

16-бап

Осы Келісім оның ережелеріне ортақтасатын және осы Келісімнен туындайтын міндеттемелерді өзіне қабылдауға дайын Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығына қатысушы мемлекеттердің қосылуы үшін ашық. Қосылушы мемлекеттер үшін Келісім депозитарийге қосылғандығы туралы құжат өткізген күннен бастап күшіне енеді.

17-бап

Осы Келісім күшіне енген күннен бастап 5 жыл ішінде қолданылады. Осы мерзім аяқталғаннан кейін Келісімнің күші автоматты түрде әр кез, егер Тараптар өзге шешім қабылдамаса, бес жылдық кезеңге ұзартылады.

18-бап

Тараптардың әрқайсысы осы Келісімнен депозитарийге шығуға дейін 6 айдан кешіктірмей жазбаша хабарлама жолдап шыға алады.

Қазан қаласында 2005 жылғы 26 тамызда бір түпнұсқа данада орыс тілінде жасалды . Түпнұсқа данасы осы Келісімге қол қойған әр мемлекетке оның куәландырылған көшірмесін жолдайтын Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығының Атқарушы комитетінде сақталады.

Әзірбайжан Республикасы үшін Молдова Республикасы үшін

Армения Республикасы үшін Ресей Федерациясы үшін

Беларусь Республикасы үшін Тәжікстан Республикасы үшін

Грузия үшін Түркіменстан үшін

Қазақстан Республикасы үшін Өзбекстан Республикасы үшін

Қырғыз Республикасы үшін Украина үшін